Návrh na vyhlášení zvláště chráněného území

ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.
o ochraně přírody a krajiny v platném znění
a § 4 vyhlášky č. 64/2011 Sb.

Přírodní památka
Pod Rýzmburkem

Datum zpracování:
12.11.2012

1. **Název zvláště chráněného území:**
   Pod Rýzmburkem

2. **Návrh kategorie ochrany zvláště chráněného území:**
   Přírodní památka (dále jen PP) ve smyslu § 36 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny v platném znění (dále jen zákon).

3. **Předmět ochrany a jeho popis:**

3.1. Souhrnná charakteristika předmětu ochrany:

Evropsky významná lokalita Pod Rýzmburkem - rybníček s významnou stabilní populací čolka velkého (*Triturus cristatus)* a s populacemi či výskytem dalších zvláště chráněných druhů obojživelníků: čolek obecný *(Triturus vulgaris)*, čolek horský *(Triturus alpestris),* kuňka ohnivá *(Bombina bombina)*, ropucha obecná *(Bufo bufo)*, rosnička zelená *(Hyla arborea)* a skokan zelený *(Rana esculenta).*

3.2. Popis předmětu ochrany a dalších zvláště chráněných druhů živočichů:

B. Druhy

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
čolek velký *(Triturus cristatus)*	stovky jedinců	silně ohrožený	Čolek velký obývá rozmanité biotopy, důležitá je však blízkost vody. K rozmnožování vyhledává čisté, nepřerybněné rybníky, tůně, zatopené lomy či pískovny s vodní vegetací. Během období rozmnožování žijí čolci velcí ve vodě. Pokud voda, kde se rozmnožili, nevyschne, zůstávají v ní dospělí čolci až do pozdního léta. Pokud žijí suchozemským životem, bývají přes den schovaní v úkrytech pod kameny, kmeny, v děrách v zemi a podobně. V noci se vydávají na lov různých členovců, červů či plžů. Než nastanou noční mrazy, vyhledávají bezmrazé úkryty, kde v zimním klidu přečkají zimu.
čolek obecný *(Triturus vulgaris)*	desítky	silně ohrožený	Čolek obecný žije v listnatých lesích, v parcích a na loukách stejně jako ve výše položených skalnatých, v létě skutečně suchých oblastech. Rozmnožování probíhá v osluněných menších vodních nádržích, lesních rybníčcích i v kalužích na nezpevněných lesních cestách. Proniká i do méně přitažlivých, často znečištěných vod, někdy i do hlubokých studní a dokonce do slabě brakické vody. Nevyhýbá se ani bezprostřední blízkosti lidských obydlí, zahradním jezírkům, bazénům apod. Dává přednost nádržím s bohatou vodní vegetací
čolek horský *(Triturus alpestris)*	jednotlivě	silně ohrožený	Čolek horský se vyskytuje v menších vodních nádržích a tůňkách (kalužích) umístěných v lese nebo v blízkosti lesa, někdy i v intravilánu (požární nádrže). V suchozemské fázi žije skrytým způsobem

			především ve vlhkých lesích, aktivní je zejména po setmění. Živí se drobnými bezobratlými, příležitostně čerstvě metamorfovanými žabkami. Rozmnožování probíhá na jaře ve vodě a je provázeno svatebními tanci. Vajíčka samice lepí jednotlivě na vodní rostliny, obvykle klade 100 – 200 vajíček.
kuňka ohnivá *(Bombina bombina)*	vyšší desítky	silně ohrožený	Kuňka ohnivá žije v rybnících s mělčinami, v tůňkách a loužích. Přezimuje na souši zahrabaná v zemi. Rozmnožování probíhá v mělké vodě s hustou vegetací. Po skončení rozmnožování obývá louky a lesy. Obě pohlaví od pozdního jara až do léta obývají vodu, ve které probíhá i rozmnožování. Oplodněné samičky kladou vajíčka ve shlucích především v květnu a červnu. Místa pro kladení vajíček jsou oddělena od ostatní vodní plochy. Shluky se nachází na vodních rostlinách a kamenech.
ropucha obecná *(Bufo bufo)*	vyšší desítky až stovky	ohrožený	Ropucha obecná je druh s vysokou přizpůsobivostí. Obývá převážně smíšené lesy v pahorkatinách a horách, vyskytuje se od nížin až do vysokých nadmořských výšek. K rozmnožování dochází ve vodních nádržích, lesních rybníčcích, bažinách, příležitostně i v potocích a menších říčkách. Migruje na velké vzdálenosti a s výjimkou období rozmnožování žije i daleko od vody. Je častým obyvatelem lidských osad, běžná i ve velkých městech
skokan zelený *(Rana esculenta)*	jednotlivě	silně ohrožený	Jedná se o hybridního kříženec skokana skřehotavého (*Rana ridibunda*) a skokana krátkonohého (*Rana lessonae*). Skokan zelený obývá stejné lokality jako oba rodičovské druhy. Vyskytuje se ve vodních plochách různých typů včetně malých rybníčků, velkých rybníků a jezer, stejně jako v pomalu tekoucích řekách a jejich ramenech. Skokan zelený zimuje na souši nebo ve vodě.
rosnička zelená *(Hyla arborea)*	jednotlivě	silně ohrožený	Rosnička zelená preferuje osluněné porosty poblíž malých a středně velkých přirozených vodních ploch s bohatou pobřežní vegetací. Prostředí obývané mladými jedinci musí splňovat tyto požadavky: vysokou vlhkost a maximální oslunění s vhodnou vegetací. K rozmnožování dochází v malých, často periodických tůních, menších rybnících nebo v mělké příbřežní vodě větších vodních nádrží.

4. Cíl ochrany:

Prioritním cílem ochrany je dlouhodobá podpora a stabilizace populace evropsky významného a silně ohroženého čolka velkého *(Triturus cristatus),* včetně aktivní ochrany jeho biotopu. Vhodným hospodařením ve vodní nádrži a ostatních porostech zahrnutých v EVL zajistit stabilní výskyt druhu na lokalitě, stejně tak jako i výskyt dalších zvláště chráněných druhů obojživelníků.

5. Základní ochranné podmínky:

Základní ochranné podmínky pro přírodní památky jsou stanoveny v §36 odst. 2 zákona.

6. Bližší ochranné podmínky:

Na základě ustanovení § 36, odst. 1 zákona se navrhuje zřizovacím výnosem stanovit k zajištění specifické ochrany území následující bližší ochranné podmínky:

Jen s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody lze:

a) měnit druh pozemků, způsob jejich využití,

b) umísťovat a povolovat stavby a zařízení, provádět změny staveb a terénní úpravy,

c) používat hnojiva a biocidy s výjimkou atraktantů a repelentů pro ochranu lesa, *(biocidním přípravkem je přípravek obsahující jednu nebo více účinných látek určený k ničení, odpuzování, zneškodňování, zabránění účinku nebo dosažení jiného regulačního účinku na jakýkoliv škodlivý organismus chemickým nebo biologickým způsobem dle přílohy zákona č. 120/2002 Sb., o podmínkách uvádění biocidních přípravků a účinných látek na trh a o změně některých souvisejících zákonů) s výjimkou atraktantů a repelentů pro ochranu lesa,

d) měnit stávající vodní režim *(Za změnu vodního režimu jsou považovány zejména činnosti ovlivňující odtokové poměry v území a činnosti, které mohou ovlivnit kvalitu i kvantitu podzemních a povrchových vod ve smyslu zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů),

e) vypouštět vodní nádrž mimo případy předcházení nebezpečí při havarijních a povodňových stavech a při odvrácení bezprostředního ohrožení života či zdraví nebo majetku,

f) odchytávat živočichy, kromě výkonu práva myslivosti a managementových opatření prováděných podle plánu péče o přírodní památku,

g) krmit a přikrmovat zvěř, umísťovat myslivecká zařízení, která způsobují kumulaci zvěře (krmelce, lizy apod.),

h) zakládat deponie jakéhokoli materiálu,

i) vysazovat dřeviny mimo pozemky určené k plnění funkcí lesa, nejde-li o činnosti prováděné podle schváleného plánu péče o přírodní památku,

j) vodní dílo odbahňovat či provádět zásahy do jeho litorálních porostů a břehů,

k) nasazovat rybí obsádku,

l) krmit či přikrmovat ryby, vypouštět a chovat kachny divoké a jinou vodní drůbež.

7. Vymezení ochranného pásma:

Ochranné pásmo nebude vyhlášeno, je jím proto dle § 37 odst. 1 zákona území do vzdálenosti 50 m od hranic ZCHÚ.

8. Územně správní zařazení území:

8.1. Přírodní památka:

kraj:	Královéhradecký
okres:	Náchod
obec s rozšířenou působností:	Náchod
obec s pověřeným obecním úřadem:	Česká Skalice
obec:	Žernov

9. Přehled katastrálních území a parcelních čísel pozemků dotčených návrhem PP:

9.1. Přírodní památka:

katastrální území Žernov u České Skalice – 796590

1152, 1163

10. Předpokládaná výměra zvláště chráněného území:

0,87 ha

11. Odůvodnění návrhu:

11.1. Historie ochrany území:

- Lokalita Pod Rýzmburkem nebyla v minulosti chráněna. Nařízením vlády č. 132/2005 Sb. se území navrhované přírodní památky stalo Evropsky významnou lokalitou CZ0523011 Pod Rýzmburkem (dále jen „EVL“). EVL byla rozhodnutím Evropské komise ze dne 10.1.2011 (2011/64/EU) zařazena do evropského seznamu. Nařízením vlády č. 208/2012 ze dne 25.dubna 2012 byla lokalita vyhlášena Evropsky významnou lokalitou CZ0523011 Pod Rýzmburkem.

11.2. Hlavní důvody zpracování návrhu na vyhlášení přírodní památky:

- Lokalita Pod Rýzmburkem v současné době hostí početnou a stabilní populaci čolka velkého *(Triturus cristatus).*
- Jednoznačné vymezení hranice přírodní památky vyhotoveným záznamem podrobného měření změn.
- Pro vybrané území je nutné dle § 45c odst. 4 zajistit předepsanou formu územní ochrany v kategorii stanovené nařízením vlády č. 208/2012 Sb., a to ve lhůtě stanovené v § 45c odst. 5 v daném případě do počátku roku 2014.
- Vydání zřizovacího předpisu formálně i obsahově odpovídajícího současnému právnímu stavu na úseku ochrany přírody, jímž bude dostatečně vymezen předmět ochrany a stanoveny bližší ochranné podmínky pro celé území.

11.3. K názvu přírodní památky:

Název přírodní památky vychází z pojmenování EVL a vystihuje lokalizaci území, zmiňovanou mj. v některých publikovaných přírodovědných studiích.

11.4. Ke kategorii ochrany zvláště chráněného území:

Zvolená kategorie ochrany podle zákona odpovídá aktuálnímu stavu lokality. Jedná se o naleziště ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým významem.

11.5. K předmětu ochrany:

V současné době se na lokalitě vyskytuje silná populace čolka velkého *(Triturus cristatus)* o počtu stovek jedinců. Mimo to se na lokalitě vyskytuje několik dalších zvláště chráněných druhů obojživelníků.

11.6. K cílům ochrany:

Formulace cíle ochrany vychází z potřeby zajistit zachování příznivých podmínek pro všechny předměty ochrany.

11.7. K návrhům bližších ochranných podmínek:

Bližší ochranné podmínky přírodní památky jsou zvoleny tak, aby umožnily orgánu ochrany přírody usměrňovat činnosti, které nejsou ošetřeny zákonem a mohly by vést k nežádoucím změnám biotopu předmětu ochrany.

11.8. K jednotlivým bližším ochranným podmínkám:

ad a/ měnit druh pozemků, způsob jejich využití:

Na území přírodní památky je chráněna především vodní plocha rybníčku a k němu přiléhající břehové porosty. Změna druhu pozemků a způsobu jejich využití by mohla ohrozit předmět ochrany přírodní památky.

ad b/ umísťovat a povolovat stavby a zařízení, provádět změny staveb a terénní úpravy:

Jakákoliv zástavba či změna staveb s sebou nesou riziko poškození předmětu ochrany, proto je nutné vždy posoudit jejich možné důsledky. Terénní úpravy mohou rovněž způsobit změny v rovnováze zvláště chráněného území a způsobit tak změny v druhovém složení společenstev.

ad c/ používat hnojiva a biocidy ***(biocidním přípravkem je přípravek obsahující jednu nebo více účinných látek určený k ničení, odpuzování, zneškodňování, zabránění účinku nebo dosažení jiného regulačního účinku na jakýkoliv škodlivý organismus chemickým nebo biologickým způsobem dle přílohy zákona č. 120/2002 Sb., o podmínkách uvádění biocidních přípravků a účinných látek na trh a o změně některých souvisejících zákonů)*** s výjimkou atraktantů a repelentů pro ochranu lesa:

Zvláště chráněné druhy rostlin i živočichů jsou vázány na stanoviště s vhodným chemickým složením substrátů. Změna chemismu vody může velmi negativně ovlivnit populaci čolka velkého.

ad d/ měnit stávající vodní režim:

**(za změnu vodního režimu jsou považovány zejména činnosti ovlivňující odtokové poměry v území a činnosti, které mohou ovlivnit kvalitu i kvantitu podzemních a povrchových vod ve smyslu zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů):*

Změna vodního režimu může narušit stabilitu populací zvláště chráněných druhů živočichů vyskytujících se v rybníčku a jeho bezprostředním okolí a představuje jeden ze závažných faktorů ohrožení předmětu ochrany.

ad e/ vypouštět vodní nádrž mimo případy předcházení nebezpečí při havarijních a povodňových stavech a při odvrácení bezprostředního ohrožení života či zdraví nebo majetku:

Vypouštění nádrže v době rozmnožování obojživelníků a jejich pobytu ve vodě (tj. duben – říjen) je nepřípustné.

ad f/ odchytávat živočichy, kromě výkonu práva myslivosti a managementových opatření prováděných podle plánu péče o přírodní památku:

Odchytávání i jiných než zvláště chráněných druhů živočichů může způsobit změny v ekosystému rybníka a mít vliv na předmět ochrany (např. změna potravních podmínek).

ad g/ krmit a přikrmovat zvěř, umísťovat myslivecká zařízení, která způsobují kumulaci zvěře (krmelce, lizy apod.):

Koncentrace zvěře a krmiv by mohla způsobit nežádoucí změny v ekosystému přírodní památky.

ad h/ zakládat deponie jakéhokoli materiálu:

Deponie materiálů mohou negativně ovlivnit prostředí přírodní památky a v případě neinertních materiálů i vodní prostředí.

ad i/ vysazovat dřeviny mimo pozemky určené k plnění funkcí lesa, nejde-li o činnosti prováděné podle schváleného plánu péče o přírodní památku:

Výsadba dřevin je významným zásahem zejména do světelných poměrů a vodního režimu v přírodní památce.

ad j/ vodní dílo odbahňovat či provádět zásahy do jeho litorálních porostů a břehů:

Odbahňování rybníka a jakékoliv zásahy do litorálního pásma mohou negativně ovlivnit životní podmínky předmětu ochrany.

ad k/ nasazovat rybí obsádku:

Vzhledem k předmětu ochrany a jeho citlivosti na početnost a složení ichtyofauny je chov ryb a vodní drůbeže na takto malé vodní ploše nepřípustný.

ad l/ krmit či přikrmovat ryby, vypouštět a chovat kachny divoké a jinou vodní drůbež:

Kachny a vodní drůbež jsou přímými predátory předmětů ochrany (jejich vývojových stadií), proto je podpora jejich výskytu v přírodní památce nežádoucí, stejně tak jako aplikace krmiv, která může způsobit změny ve vodním prostředí.

11.9. <u>K vymezení hranice zvláště chráněného území:</u>

Hranice přírodní památky je vedena po hranicích stávajících parcel katastru nemovitostí, aby byly do jejího území zahrnuty celé pozemky. Území přírodní památky tak zahrnuje plochu vlastního rybníka, přilehlé břehy a hráz.

V terénu bude hranice přírodní památky vyznačena pruhovým značením dle vyhlášky č. 64/2011 Sb., o plánech péče, podkladech k vyhlašování, evidenci a označování chráněných území, bude tedy provedena jeho obnova a budou rovněž obnoveny či doplněny tabule s malým státním znakem upozorňujícím na přírodní památku. Pro hranici přírodní památky bude vypracován záznam podrobného měření změn dle zákona č. 344/1992 Sb., katastrální zákon a vyhlášky č. 26/2007 Sb., katastrální vyhláška.

11.10. <u>K vymezení ochranného pásma</u>

Ochranné pásmo nebude vyhlašováno, je jím proto dle § 37 odst. 1 zákona území do vzdálenosti 50 m od hranic ZCHÚ.

Přílohy:
Příloha č.1 – orientační mapa Přírodní památky Pod Rýzmburkem 1:10 000
Příloha č.2 – katastrální mapa se zákresem Přírodní památky Pod Rýzmburkem 1:2 000
Příloha č.3 – parcelní vymezení Přírodní památky Pod Rýzmburkem